

מפארת שאלת

מהרה"ק הרבי הגדול רבינו שלום שכנא מפראהבישט זצ"ל

סגולת הצדיק משטפנישט זצ"ל

אבי זי"ע [הרה"ק רבי מנחם נחום משטפנישט], **אמר:** מי שרצה לזכות לשבת שמחה שידבר בליל שישי מזקני הגדול רבי שלום מפראהבישט זי"ע, ואם אין לו סיפור מימנו, שידבר לפחות מאולחנותיו הקדושים ומספסלי בית מדרשו.

שנה ב'

ליל שישי פרשת ויחי - חזק תשפ"ב

גליון 60

הנהגות ישרות * אמרות טהורות * סגולות * עובדין קדישין * תולדותיו * הכנה לשבת

תורת שלום

תורת הרה"ק רבי שלום מפראהבישט

עיקר ענין התפילה אפשר לתקן כאשר שוכב על מטתו

שבאמת עיקר מה שצריך לפעול ישועות הוא ענין התפילה, הוא מתקן בעודו שוכב על מטתו⁽²⁾, אך אחר כך הוא מביאו אל הדיבור, ועיין בחובת הלבבות⁽³⁾.

"כרע רבץ כאריה וכלביא מי יקימנו" (בראשית מט ט)

השלמות וציונים

ווארט השבוע

בפרובישט גר יהודי המורה איך עובדים את השם משהחל אורו להפציע ולהאיר בקרב כל הארץ, ונודע בקרב כל מבקשי קרבת אלוקים סדר קרבתו והנהגתו של רבינו והחבראי קדישא, החלה נהירה רבתית של דורשי ה' גם משאר ערים ועיירות. חבורות מובחרות של חסידים ואנשי מעשה אשר נודעו לשם ולתהילה, התלקטו והתלכדו סביב רבינו רבי שלום. עד שהיו אומרים על כך צדיקי הדור: "בבארדיטשוב דר יהודי" (רבי לוי יצחק - בבארדיטשובער רב) המורה וצועק שיש אלוקים בעולם, ובפרוהובישט דר יהודי המורה איך עובדים אותו."

מהם חובות הלבבות בלבד והם שכווננו בלארם בספר הזה, והחלק השני חובות הגופות והלבבות יחדו כמו התפלה ולמוד התורה והשבת והתהלה לאלהים ולמוד החכמה וצוות בטוב והזהיר מן הרע והדומה לזה. והחלק השלישי חובות האברים בלבד אין ללב בהם שום הכנסה אלא הכונה לאלהים בתחלת המעשה כסוכה ולולב וציצית ומוזוה ושמירת השבתות והמועדים והצדקה והדומה לזה כמה שלא יזיק העושה אותם טרוד לבו בזולת מעשהו, אך בחובות הלבבות חייב לפנות לבו מן החשבויות העולם וטרדותיו וליחד לבו ומצפנו לאלהים לבדו בעת ההיא, כמו שאמר על אחד מן הפרושים שהיה אומר בתפלתו לאלהים, אלהי יגוני בעבורך בטל מכני היגונות ודאגתי ממך הרחק מנפשי הדאגות, וביא יקבל האלהים מעשהו וירצהו ובכמותם יתכן מה שאמרנו רז"ל מצות צריכות כוונה. ואם יתעסק במעשה מחובות הלבבות והאברים יחדו כתפלה וכשבת לאלהים יתברך יפנה גופו מכל מעשי העוה"ז והעוה"ב ויפנה לבו מכל המחשבות המטריות אותו מענין התפלה אחר שינקה עצמו וירחץ מכל הטנופין והכלוכין וירחק מכל ריח רע והדומה לזה, ואח"כ יעלה על לבו אל מי מכוין בתפלתו, ומה מבקש בה, ובמה מדבר לפני בוראו במלות התפלה וענינה.

ודע כי המלות תהינה בלשון קליפה והעיון במלות כלב והתפלה כגוף והעיון כרוח (ס"א כי המלות תהינה בלשון והעיון במלות ובלב והתפלה בגוף והעיון ברוח). וכשתפלת המתפלל בלשון ולבו טרוד בזולת ענין התפלה תהיה תפלתו גוף בלא רוח וקליפה בלא לב מפני שגופו נמצא ולבו בל עמו עת תפלתו ובכמותו אמר הכתוב (ישעיה כט ג) "עין כי נגש העם הזה בפני ובשפתו כבדוני ולבו רחק ממני", ומשלו זה עוד לעבד

1. עיין שם שכתב זאת לבאר את דברי הרב הקדוש החסיד המפורסם מו"ה נטע מנאוריטש זצוקלה"ה שביאר את דברי המשנה שבמסכת ראש השנה 'בראשונה היו משיאין משואות, משקלקלו המינים, התחילו שלוחים יוצאים, שזה רמז על ענין התפלה, כי בימים הראשונים שהיה לבם בוער בקרבם מגודל אהבת תשוקת הבוראברוך הוא רשפיה רשפי אש שלהבת יה לא תכבה, לא היו צריכים להוציא ענין התפלה מכאן אל הפנים להכניס הדבור והשפה. וכעת 'התחילו שלוחים יוצאים', מוכרחים לשלח אמרתו ותפלתו מן הכח אל הפועל להביאו בכלי הדיבור כנ"ל, ע"כ.

2. בענין זה ראוי לציין את הסיפור אשר הובא בכתבי הרה"ר ח' מרדכי אהרן פישמאן ז"ל: פעם אחת כאשר אכלו קורצא בני מלכא וזקני החסידים טענו כנגד רבינו הרה"ק מפראהבישט זי"ע בפני חותנו זקינו הרה"ק [רבי מנחם נחום] מטשערנאביל זי"ע על שמתפלל בשעה תשע ועד אז רואים אותו ישן, ויאמר להם הרה"ק מטשערנאביל זי"ע שהוא ידבר עמו בזה הענין, ובבוקר אחר שר' נחום גמר תפילתו, התכונן ליכנס לחדר נכדו בשעה שעדיין שכב על מטתו והיה נדמה להם כישן, אך כשפתח הדלת נעמד ולא נכנס החדרה רק נסוג אחרו וסגר הדלת בעיו. שאלוהו החסידים מדוע לא נכנס אל חדרו, ויאמר: איך יכלתי ליכנס ולהפריע לו, בשעה שראיתי את מורי ורבי הבעש"ט הק' זי"ע עומד אצלו מצד אחד, ומו"ר - זקנו - המגיד הגדול ממעורטש זי"ע עומד מצד השני ומדברים עמו ברזי דרוין.

3. ראה שם שער חשבון הנפש, פרק ג, וזה לשונו: חשבון האדם עם נפשו במיני מעשה העבודה והשתדלותו בהם למחלקותיהם בהשתדלותו במעשי מלכו כשהוא מטיל עליו מעשה מן המעשים שיהיו בתנועות גופו ולא יניח מהשתדלותו ויכלתו מאומה שלא שימרו בו. ואם יהיו ממעשי העיון והמחשבה והעצה יזמין כל לבו ובינתו ושכלו והכרתו להשתדל בו ולהרגיש אליו. ואם בא לשבח ולתהורות לו על טוב שגמלו ואין חסד שעשה עמו בחרו לו במפורז או בכחב או בעל פה לא יניח מצחותו ומליצתו ודרך העברה ומשל ואמת ושקר במה שיתכן לו לספר עליו שלא יזמנו ויראהו ואלו היה יכול להראותו בכל אבריו ונסתרו ונראהו ונהיה עושה ואלו היה יכול להטריח השמים והארץ וכל אשר בהם בהודאתו ושבו מחפצו שייגענו טוב מצפנו לו היה עושה זה עם חולשת האדם וזעירותו ומחירות כלות ימיו.

וכפי זה ראוי למעשיל שיהיה במעשה עבודת האלהים יתעלה כשהוא עושה מהם מאומה והוא שכל מעשה שהוא לאלהים איננו נמלט מאחד משלשה חלקים. אחד

שבא אדוניו לביתו וצוה אשתו ובני ביתו לכבדו ולעשות כל אודותיו והלך לו הוא והתעסק בשמחה ובשחוק ונמנע מעבוד אותו בעצמו ומשתדל בכבודו ולעשות מה שהיה ראוי לו וקצף עליו אדוניו ולא קבל כבודו ועבודתו והשיב הכל בפניו. וכן המתפלל כשיהיה לבו ומצפנו ריק מענין התפלה לא יקבל האל ממנו תפלת אבריו ותנועת לשונו. הלא תראה מה שאנו אומרים בסוף תפלתנו יהיו לרצון אמרי פי והגיון לבי לפניך וגו' וכשיהיה האדם חושב בשום דבר מדברי העולם במותר או באסור ואח"כ יתחום תפלתו ויאמר והגיון לבי לפניך הלא זה גנאי גדול שיטעון שדבר עם אלהיו בלבו ובמצפנו ולבו בל עמו ושאל ממנו אחר כך לקבל אותה ולרצות בה ממנו ודומה הוא למי שנאמר בו (שם נח ב) 'כגוי אשר צדקה עשה', ואמרו חז"ל (ברכות ל): 'כמוד אדם עצמו אם יכול לכונן את לבו יתפלל ואם לאו אל יתפלל, ואמר רבי אליעזר בשעת פטירתו כללל מה שצוה בו לתלמידיו וכשאתם מתפללים דעו לפני מי אתם מתפללים ואמר הכתיב (עמוס ד יב) 'הכון לקראת אלהיך ישראל, ואמרו רז"ל אל תעש תפלתך קבע אלא רחמים ותחנונים לפני המקום ואמר (יונה ב ח) 'בהתעטף עלי נפש', ואמר (איכה ג א) 'שאל לבבנו אל כפים אל אל בשמים.

וראוי לך אחי שתדע כי כוונתנו בתפלה אינה כי אם כלות הנפש אל האלהים וכניעתה לפניו עם רוממותה לבוראה ושכחה והודאתה לשמו והשכלת כל הבהיה עליו. ולפי שהיה כבד על הנפש לזכור לה כל בלי חבור וסדר כתבו רבותינו ז"ל הענינים שצריכים להם רוב תנות בני אדם הנראה חסרונם בהם אל האלהים וכניעתם בעבורם והם עניני התפלה על סדר ותקון שתקבל בה הנפש פני בוראה ולא תבוש בהתנפלה ויראה ממנה בסדרה מעניני התפלה בלבה הכניעה והשפלות לאלהים. ולפי שהיתה מחשבת הלב מתהפכת הרבה ואין לה קימה למהירות עבור ההרהורים על קשור הית קשה עליה לסדר עניני התפלה מעצמה תקנו אותם רז"ל במלים מתוקנים יסדרם האדם בלשון מפני שמחשבת הנפש הולכת אחר המאמר ונמשכת אל הדבור והיתה התפלה מלות וענינים והמלות צריכות אל הענין והענין צריך אל הדבור כשאפשר לסדרו בלב אשר הוא עיקר כונתנו ועליו משען מגמתנו... על כן תקן אחי ענין תפלתך בלךך והשווה עם דבורך וכוון בהם כונה אחת לאלהים ופנה גופך מכל תנועותיך וקשור חושך ורעיוניך מהתעסק בדבר מדברי העולם עם התפלה. עכ"ל חובת הלבבות.

פרק כ"ג א'
המשך מגיליון 57

הנהגות פראהבישט

הנהגות ישירות וסדר היום לרבי שלום לפי סדר נכון וחדש עם תוספת ציונים הערות וביאורים והרחבות מספרי תלמידי הנעש"ט הקדוש וצאצאי בית רוז'ין כפי שנערכו על ידי מכון 'שכינת שלום' ללימוד ולפרסום תורת וסגולת הרה"ק הרבי ר' שלום מפראהבישט זיע"א

והפֿלל, תְּתַבּוּד פֿעַם אַחַת בַּבֶּקֶר כְּשֶׁתִּקְוִים וְתִפְּנֶה. וְאִם הַמּוֹחַ צָלוּל וְזָךְ תִּעְמַד בְּגִדְלַת הַבוּרָא וּבְשִׁפְלוּת עֲצֻמָּה, וּמִמִּילָא תָּבוּא לִידֵי 'יִרְאָה', שְׁלֹא לַעֲבֹר מִצְוֹתַי וְשִׁס"ה לֹא תַעֲשֶׂה שֶׁהֵם נִקְרְאוּ 'רַע', וּפּוֹגֵם עַל יָדָם שֶׁרֶשׁ נִשְׁמָתוֹ, וּמִכְנִיס שֵׁם רַע בְּהִיכַל הַמֶּלֶךְ חֶסֶד-וְשְׁלוֹם, כִּי בְּהִיכַל הַמֶּלֶךְ שֵׁם שֶׁרֶשׁ 'נֶפֶשׁ רוּחַ נִשְׁמָה' שְׁלוֹ, וְ"הִיכַל" גִּימְטְרִיא אֲדָנִי". וְחֶסֶד-וְשְׁלוֹם, כְּשֶׁאֲבֵר אֶחָד מִטְּנָף, כְּבִיכּוֹל מִטְּנָף הִיכַל הַמֶּלֶךְ, מְלֶכֶה-מַלְכֵי-הַמֶּלְכִים הַקְּדוֹשׁ-בְּרוּךְ-הוּא, וּמִפְרִיד חֶסֶד-וְשְׁלוֹם הַמֶּלּוּכָה מִהַמֶּלֶךְ, בְּשִׁבִיל עֲוֹנוֹתַי שֶׁעָבְרוּ עָלָיו, וְאִיךְ יִשָּׂא פָּנִים לַעֲמַד לִפְנֵי הַמֶּלֶךְ כּו'.

שלמות שלום - השלמות וציונים

ש"ה הפוגמים בנפש השכלית כנוצר בחלק ראשון. גם אם יהיה הפגם מחמת חסרון איזו מצוה מרמ"ח מצוות עשה, הנה הוא בעל מום ואין שפע עליון נמשך אל נפש השכלית בהיות איזה אבר נשחת ובעל מום, ואמנם אם הפגם יהיה למטה בנפש היסודית מפני מדות רעות שבנפש החיה, או מפני מאכלות אסורות המשקצים נפש הצומחת וכן כל כיצא בזה, אז לא יהיה כח תחתון מתעורר להמשיך השפע העליון ונעשה מסך מבדיל שם ואין התעוררות תחתון עולה מלמטה להמשיך השפע מלמעלה למטה. נמצא כי כמה מיני מסכים הן, אם מסך בין נפש הצומחת ולמעלה יען פגם במאכלות אסורות אשר כחם הם בנפש הצומחת, ואם הם במדות רעות או בעבירות הבאות על ידי תאוה והתעוררות נפש החיה הם פוגמות בה, ואם הם עבירות דבור באים מנפש המדברת, ואם הם במחשבה והרהור פוגם בנפש השכלית, וכבר נתבאר כי כל הפגמים אינם רק באותו הנצוץ הפרטי שיש אל הנפש ההיא בכל מדרגה ומדרגה ובכל עולם ועולם והבן זה. ולפעמים בהתחזק הפגמים נכרתת נטיעת הנפש הזו מנוף האילן הנקרא אור מחצב הנשמות על ידי מסך הנוצר המבדיל. וזהו סוד מה שאמרו רבותינו ז"ל (ברכות יח): הרשעים בחייהם קרויים מתים. וכבר נתבאר כי לא כל הפגמים שווין כי יש פגם פוגם בצומחת ויש בחיה ויש במדברת ויש בשכלית. האמנם לענין המשכת רוח הקדש כיון שיש פגם בכל מקום שיהיה אינו יכול להמשיך כלל, ולכן הבא ליטור צריך שיהיו כל מדרגותיו וזוכית לבנה נקיים מכל חלאת היצר הרע המעורב בכל המדרגות של הנפש. וזהו שנאמר למושה רבינו ע"ה (שמות ג ה) "של נעלך מעל רגליך", שיהיו כל איברי גופו וכוחות נפשו בכל מדרגותיה הנוצרים זכים מבלי סיג וחומר עכור כלל, כנוצר בספר התקונים, (תיקון תיקונים יב, כא) ולא ישאר בו זיהמת היצר הרע כלל זולתי חלק הטוב המוברר שבו, שהוא המוכרח לקיום הגוף בלבד, ואז אין מעכב להבדיל בין כוחות הנפש אל מקורה באור מחצב הנשמות הדבק אל מקור רוח הקדש שבאור העשר ספירות. הרי נתבאר כי על ידי הפגם גורם שתיים רעות. הראשונה שאין תשוקת רצון התחתון יכול לעלות עד מקור רוח הקדוש, ועל ידי כך גם רוח הקדוש העליון אינו יכול להתפשט עד התחתון וכל זה מחמת מסך העונות כנוצר. ואמנם גרמת הפגם נעשה בהכרח על ידי כוחות שתוף בגוף נפש הדומם המתקשרים קשר אמיץ בגוף עצמו כי הוא כלי שבו פועלת הנפש בכל מיני כוחותיה. אמנם אין כל כוחות הנפש נמצאות בכל פגם כי יש פגם בצומחת ויש בחיה והם במדברת ויש בשכלית כנוצר לעיל. אבל כוחות הנפש הדוממת וכוחות הגוף נמצאים בכל מיני פגם שבעולם. ע"כ.

בהו, ולבחר אזלא ושטאת, וסלקא כפום אורחה, והיא נפשא דזכת לסלקא, אתחזיאת קמי דסבר אפי' יומין ואתדבקת ברעותא לאתחזאה בתיאובתא עלאה, למחמי בנועם מלכא ולבקרא בהיכליה ודא הוא בר נש דאית ליה חולקא תדיר בעלמא דאתי, ודא היא נפשא דכסיפא דילה כד סלקא בקב"ה (תדיר). ולא אתדבקת בהני זנין טהירין אחרנין, והיא אזלת בתר זינא קדישא, באתרא (ד"א, בתר אתרא) דנפקת מתמן, ובגין כך כתיב נפשי אויטיך בלילה, בגין למרדף בתרך, ולא לאתפתאה בתר זינא אחרא נוכראה.

וראה בפירוש הסולם (פר' לך אות קמו) שמפרש המאמר הנ"ל וזה לשונו: רבי שמעון היה הולך בדרך והיה עמו ר' אלעזר בנו ורבי אבא ורבי יהודה. בעוד שהיו הולכים אמר רבי שמעון תמימיני איך בני העולם אינם מסתכלים להבין דברי תורה ולדעת מה הם עומדים בעולם. פתח ואמר 'נפשי אויטיך בעולם' וגו' מקרא זה בארוהו וגם אנו בארנו אותו. אבל בוא וראה, נפש האדם בעת שעולה לשיין על מטתו יוצאת ממנו ועולה למעלה למעלה. ואם תאמר שכולם עולים - דהיינו שגם שאר המדרגות: רוח ונשמה עולים עמה למעלה, אינו כן - כי לאו כל אחד ואחד רואה פני המלך, אלא הנפש עולה אל המלך, ולא נשאר אז עם הגוף רק רשימה אחת שהיא מדת החיים של הלב. והנפש הולכת מן הגוף ומבקשת לעלות. וכמה מדרגות על מדרגות הם, לעלות. היא משוטטת ופוגשת בקליפות של אורות הטומאה. אם היא טהורה, שלא נטמאת עם הגוף ביום, היא עולית למעלה. ואם אינה טהורה היא נטמאת בין הקליפות הללו ומתדבקת בהן ולא תעלה עוד. ע"כ.

שם הו"ה כנגד היכ"ל שהוא בגימטריא אדני'

וכתב רבינו עוד **'כי היכ"ל גימטריא אדני'**, וח"ו כשאבר אחד מטונף וכו', כן כתב בספר שני לוחות הברית (בית ה') בשם ספר הפרדס וזה לשון קדשו: אם היה שם בן ד' נהגה באותיות היה מראה כי האצילות מושג, וזה אינו ראוי לרוב העלם, ולכן אנו הוגים אותו בהיכלו, כי השגת התפארת במלכות כדמיון וה' בהיכל קדשו ה"ס, כמנין היכ"ל, כמנין אדני, עכ"ל.

על ידי העבירות נפגמים אבריו

ועיין עוד מה שכתב מה"ר חיים ויטאל ז"ע בספה"ק שערי קדושה (חלק ג' השער השלישי) וזה לשון קדשו: הנה בהיות השפע של רוח הקדש מתעורר לרדת אל האדם לשרות עליו ויהיה חוטא, הנה היצר הרע הוא גורם מסך חשוך בין נפש השכלית אל מקור רוח הקדש, וזהו שכתוב (ישעיה נט ב) **'כי אם עוונותיכם היו מבדילים'** וגו' ואין רוח הקדוש שורה עליו, וזה על ידי עבירות

'ואם המוח צלול וזך תעמוד בגדולת הבורא ובשפלות עצמך וממילא תבוא לידי יראה' וכו'. ראה מה שכתב רבינו לעיל (פרקים ב-ה) בזה הלשון: ועיקר הוא היראה, דהיינו, בכל דבר שיזדמן לאדם, הן מצוות עשה הן מצוות לא תעשה, יזכור את עצמו שהוא עומד לפני מלך מלכי המלכים הקדוש ברוך הוא, ואין יעבור על דיבורו במצוות עשה שיזדמן לידו, שלא לעשות, או מצות לא תעשה לעבור על דבריו ויעשה, והלא לא נבראתי אלא לעשות רצונו, ונתן בי נשמותי חלק ממנו, וכו'. כשאדם קם בבוקר, צריך ליטול ידים תכף. כי בלילה השראת החיצונים, ונופלת עליו יראה ואהבה חיצונית, ועיקרן על הידים, כי בהם כלל הכל, כמו שידוע לידועי חן. ועל כן צריך ליטול ידיו תיכף להעביר ממנו יראה ואהבה חיצונית. ותיכף צריך גם כן לילך לנקות גופו מפני טעם הנוצר לעיל. ואחרי כן יחשוב מעט בגדולת הבורא יתברך ובשפלות עצמו. וקודם תפילת שחרית יאמר התפילות שנת"סדו על גדולת הבורא יתברך ועל שפלות האדם. ויהרהר בתשובה שלימה. עכ"ל. ועיין עוד שם מה שהרחבנו לבאר בזה.

טינוף הנפש על ידי מעשי האדם מונע מהנפש לעלות היכיל המלך

ובענין מה שכתב רבינו **'כי היכיל המלך שם שורש נפש רוח נשמה שלו'** וכו', יש לציין את מה דאיתא בספר הזהר הקדוש (ח"א דף פג): רבי שמעון הוה אזיל בארחא והוה עמיה רבי אלעזר בריה ורבי אבא ורבי יהודה. עד דהוו אזלי אמר רבי שמעון, תוהנא, היך בני עלמא לא משגיחין למנדע מלי דאורייתא ועל מה קיימי. פתח ואמר (ישעיה כו ט) נפשי אויטיך בלילה, אף רוחי בקרבי אשחרך, האי קרא אוקמוה ואוקימנא ליה, אבל תא חזי, נפשא דבר נש כד סליק לערסיה נפקת מניה וסלקא לעילא, ואי תימא דכלהו סלקאן, לאו כל חד וחד חמי אפי' מלכא, אלא נפשא סלקא, ולא אשתאר בה בהדי גופא בר חד רשימו (נשימו) דקסטא דחיותא דלבא. ונפשא אזלא ובעיא לסלקא, וכמה דרגין לדרגין לסלקא, שטאת והיא איתערעת בהני קומרין טהירין דמסאבותא, אי היא דכיתא דלא אסתאבת ביממא, סלקא לעילא, ואי לאו דכיתא, אסתאבת בינייהו ואתדבקת בהו, ולא סלקא יתיר, ותמן מודעי לה מלין, ואיהי אתדבקת מאינון מלין דזמן קריב, ולזמנין דחייכיין בה, ומוודעיין לה מלין כדיבין, וכדין אזלא כהאי גוונא כל ליליא, עד דיתער בר נש ותאבת לאתרה, זכאין אינון צדיקייא, דגלי לון קב"ה רזין דיליה בחלמא, בגין דיסתמרון מן דינא, ווי לאינון חייבי עלמא דמסאבין גרמיייהו ונפשייהו. תא חזי אינון דלא אסתאבו, כד סלקי בערסייהו, נפשא סלקא ועאלת בין כל הני דרגין בקדמיתא, וסלקא ולא אתדבקת